

EFOP-3.4.3-16-2016-00014

SZÉCHENYI 2020

Dr. habil. Bujdosó Géza

Gyümölcsstermesztés szélsőséges körülmények között

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen
készült az Európai Unió támogatásával.

Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFECTETÉS A JÖVŐBE

Egyre nagyobb igény mutatkozik a **gyümölcsstermesztés diverzifikálódása** iránt. Ma már nem ritka, hogy új, teljesen más klímaviszonyokhoz szokott gyümölcsfajok jelennek meg olyan termőhelyeken, ahol **nem minden egyes ökológiai igényüket tudják a termesztők kielégíteni**, de kisebb – nagyobb ötletes megoldásokkal jelentős mértékben lehet fokozni a rendszerek hatékonyságát. Ilyen pl: a **trópusi területeken a mérsékelt övi gyümölcsfajok ültetvényeinek megjelenése** (almatermesztés Afrika trópusi országaiban, szamóca, málna a Közel-Kelet országaiban, cseresznyetermesztés a trópusi égöv alatt, gyümölcsstermesztés Dél-Amerika sivatagjaiban), vagy **hazánk klímaviszonyai mellett termesztett mediterrán gyümölcsfajok** (pl: kivi, füge) **térhódítása**.

- előnyei: - **helyben termesztett**, tehát friss, egyedi minőséget képvisel
- néha **piaci bevezetésre van szükség** (kóstolók, reklám szükséges)
  - **magas áron értékesíthető**
  - **kisebb a hazai konkurencia**
  - **keresleti piac** jellemzi ezeket ez egyedi termékeket
  - **kitörési lehetőség**

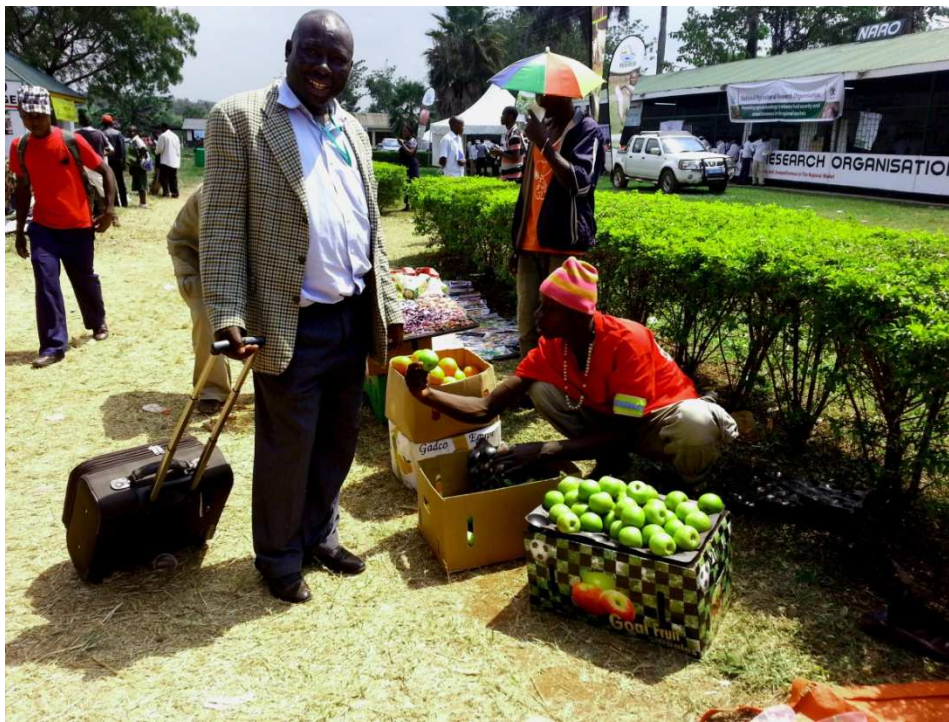
- hátrányai: - **nagy a termesztési kockázat**
- **nagy a beruházási igénye**
  - **kevés a speciális tapasztalat**, termesztés technológiai „kellék” (speciális növényvédőszer, tápanyag készítmény stb.)

Almaültetvény a Dél-Afrikai Köztársaságban (forrás: Syngenta)

A termesztés alapja a megfelelő hidegóraák megléte. Magyarországon termesztett gyümölcsfajok 1 000 hidegóra (chilling unit - CU) körüli 0 és +7°C közötti időszakot igényelnek. A trópusi ökológiai körülmények között termesztett mérsékelt övi gyümölcsfajok hidegigénye nem ritkán 100 CU alatti. A **hidegóra igény fajra és fajtára jellemző**, és megléte alapvető fontosságú a termesztés sikeréhez, mivel ekkor történik meg a **belső hormonális változás** a növények

szöveteiben, ami a következő évi fakadáshoz, virágzáshoz szüksége. A megfelelő hidegigény elérését ültetvények magaslatokon, domb- és hegyvidékeken történő létesítésével éri el. Ha erre nincs mód, akkor öntözés megvonása előidézheti a lombhullást, és utána hormonkezelésekkel serkentik a gyümölcsfák újbóli kihajtását.

(Forrás: Internet)

Ügyelni kell arra, hogy erős lehet a napfény intenzitása a trópusi termőhelyeken, ezért hálóval szükséges védeni az ültetvényt a vegetatív szervek illetve a gyümölcsök káros napégésétől.

Öntözés szükséges a sikeres termesztéshez, a termesztés egyik alapja, ugyanakkor öntözéssel nagy mértékben lehet befolyásolni, szabályozni a gyümölcsfák egyes fenológiai folyamatait. Bő vízellátás ösztönzi a növekedést, gyümölcskötődés, gyümölcsök hossz- és keresztirányú fejlődését, a következő évi termőképletek kialakulását, ennek hiánya lombhulláshoz vezet.

Az öntözés mellett a párasításra is gondot kell fordítani, mivel a levegő alacsony relatív páratartalma kedvezőtlen mikroklímát teremt a termeszteni kívánt gyümölcsfajok számára.

Talaj esetében ügyelni kell az adott faj, fajta igényeinek kielégítésére. Ha ez nem lehetséges, akkor megfelelő alanyok (sótűrő, mésztűrő, magas talajvizet jól tűrő, szárazságot jól tűrő, levegőtlen talajviszonyokat jól elviselő stb.) alanyokat kell választani. Ha ez sem lehetséges, akkor izolált termesztést kell kialakítani.

Alma termesztése a Himalája indiai oldalán (forrás: Internet)

Források

<https://blog.syngenta.hu/naphaloval-vedik-az-almasokat-del-afrikaban/>

<https://www.wunc.org/post/african-farmers-cultivate-apple-trees-historic-nc-orchard>

<https://www.dw.com/en/indias-himalayan-apple-farmers-feel-the-heat/a-51607119>

Ellenőrző kérdések:

1. Milyen előnyei és hátrányai vannak annak, ha új fajt termesztünk az adott faj előfordulásától teljesen eltérő ökológiai adottságok mellett?
2. Mire kell ügyelni a termőhely kiválasztásánál hőmérsékleti szempontból?
3. Mire kell ügyelni a termőhely kiválasztásánál a napfény szempontjából?
4. Mire kell ügyelni a termőhely kiválasztásánál az öntözés szempontjából?
5. Mire kell ügyelni a termőhely kiválasztásánál a talaj szempontjából?